

ШЪРУД АНДЕРСЪН ТЪЖНИТЕ СВИРАЧИ

Превод от английски: Ани Друмева, 1984

chitanka.info

За семейството на Уил това беше бедствена година. Апълтънови живееха на една от крайните улички в Бидуел и бащата на Уил беше бояджия. В началото на февруари, когато дебел сняг покриваше земята, а покрай къщите виеше остър студен вятър, майката на Уил внезапно умря. Тогава той беше на седемнадесет години и беше доста едър за възрастта си.

Майката умря ненадейно, без предупреждение, както сънен човек убива муха в душната стая през лятото. Един февруарски ден, след като бе простряла прането в задния двор, тя влезе през кухненската врата на къщата на Апълтънови, започна да топли дългите си, покрити със сини вени ръце над кухненската печка, като гледаше децата с полускритата си срамежлива усмивка — беше такава, каквато трите деца я знаеха, — а само седмица по-късно, вкочанена от смъртта, лежеше в ковчега си там, където според мъглявото определение на семейството ѝ беше „другата стая“.

След това, когато дойде лятото и семейството с мъка се опитваше да се приспособи към новите условия, ги сполетя нова беда. До този момент по всичко личеше, че на Том Апълтън, бояджията, му предстоеше успешен сезон. Двете момчета Фред и Уил щяха да бъдат негови помощници тази година.

Трябва да ви кажа, че Фред беше само на петнадесет години, но с бърза и пъргава ръка помагаше почти във всяка работа. Например, когато трябваше да се слагат тапети, той беше този, който нанасяше лепилото, напътстван от някоя тросната дума на баща си.

Том Апълтън скачаше от стълбата и изтичваше до дългата дъсчена маса, където бяха проснати тапетите. Харесваше му да има двама помощници около себе си. Навярно тогава човек има чувството, че е начело на нещо, че ръководи работата. Грабваше четката с лепило от ръката на Фред.

— Недей да пестиш лепилото! — викаше той. — Плесни го така. Размажи го — ето. Трябва да си сигурен, че ще отиде до всички краища.

Беше толкова топло, уютно и приятно да лепиш тапети в къщите през март и април. Когато навън беше студено или дъждовно, в новопостроените къщи палеха печки, а в онези, които бяха вече обитатели, хората опразваха стаите, които трябваше да се тапицират, разстилаха вестници върху килимите и покриваха останалите мебели с

чаршафи. Навън можеше да вали дъжд или сняг, но вътре беше топло и уютно.

По онова време на Апълтънови им се струваше, че сякаш смъртта на майката ги бе сближила повече. И Фред, и Уил чувстваха това, но като че ли Уил го осъзнаваше по-добре. Семейството беше в доста тежко финансово положение — погребението на майката им бе струвало много пари, затова разрешиха на Фред да отсъства от училище. Той беше доволен. Когато работеха в някоя къща, понякога там имаше други деца, които се връщаха от училище късно следобед и през вратата наблюдаваха как Фред размазва лепилото върху разкроените тапети. Четката му шляпаше, но той не ги поглеждаше. „Махайте се, хлапета такива!“, мислеше си той. Това беше мъжка работа и той бе годен за нея. Уил и баща му стояха на стълбите и внимателно слепяха отделните парчета по таваните и стените.

— Пасва ли там долу? — питаше с рязък глас бащата.

— Добре е, продължавай — отговаряше Уил.

След като парчето тапет беше вече на мястото си, Фред изтичваше и с малък дървен валяк оправяше гънките. Колко му завиждаха децата от къщата! Щеше да мине много време преди някое от тях да напусне училището и да върши мъжка работа като Фред.

А след това, вечерта, връщането у дома беше също приятно. Уил и Фред си имаха бели комбинезони, които бяха вече покрити със засъхнало лепило и с петна от боя и видът им бе съвсем професионален. Те не ги сваляха от себе си, а навличаха отгоре палтата си. Ръцете им също бяха спечени от лепилото. Лампите на главната улица бяха запалени и минаващите мъже заговаряха Том Апълтън. В града го наричаха Тони.

— Здравей, Тони! — извикваше някой търговец.

Лошото беше, мислеше си Уил, че баща му не се държи малко по-достойно. Видът му беше доста момчешки. Юношите, които растат и стават мъже, не обичат бащите им да имат момчешки вид. Том Апълтън свиреше на корнет в бидуелския оркестър, но не вършеше тази работа много добре — по-скоро оплескваше нещата, когато трябваше да изпълни кратко соло — но останалите оркестранти го обичаха толкова много, че никой не казваше лоша дума. Освен това той говореше за музиката и за устните на корнетиста така авторитетно, та всеки мислеше, че го бива много.

— Образован е. Ако искате да знаете, Том Апълтън знае много. Много е симпатичен — говореха винаги помежду си останалите членове на оркестъра.

По дяволите! Все някога човек трябва да стане мъж. Когато нечия жена е умряла съвсем наскоро, добре ще е той да върви по главната улица с повече достойнство, поне за момента.

Том Апълтън посвоему кимаше на хората, които срещаше по улицата, сякаш казваше: „Сега хлапетата са с мен и няма да си кажем нищо, но нали прекарахме дяволски хубаво вечерта миналата сряда, а? Мълчи, стари приятелю! Не казвай нищо. Чакат ни още много веселби. Бъди сигурен, че следващия път, когато бъдем заедно, пак ще се разпуснем.“

Уил започваше да се дразни от нещо, без да знае точно от какво. Баща му спираше пред месарницата на Джейк Ман.

— Момчета, вие се прибирайте! Кажете на Кейт, че нося месо. Идвам веднага — казваше той.

Купуваше месото, а после се отбиваше в кръчмата на Алф Гейджър да пийне едно хубаво силно уиски. Вече нямаше от кого да се страхува, че дъхът ще го издаде, когато по-късно се прибере у дома. Не че жена му някога му бе казвала нещо, когато искаше да пийне — но всеки знае как се чувства един мъж, когато вкъщи го чака жена.

— Ей, здрасти, Билдъд Смит, как е куцията ти крак? Ела да обърнеш едно с мен. Беше ли на последното ни свирене по главната улица и чу ли ни как свирехме новия галоп? Чудесно парче е! Търки Уайт изпълни солото на тромбон просто великолепно.

Уил и Фред бяха вече отминали главната улица и Уил извади от джоба на комбинезона си малка извита лула и я запали.

— Басирам се, че ако ми се отдаде случай, мога да облепя таван без помощта на баща ми — каза той.

Сега, когато баща му вече го нямаше, за да го притеснява с липсата си на достойнство, той се чувстваше облекчен и щастлив. Все пак друго си беше да можеш да изпушиш една лула без смущение. Когато майката беше жива, винаги ги целуваше, когато вечер се прибираха вкъщи и трябваше много да се внимава с пушенето. Сега беше друго. Да станеш мъж, значи да приемеш зрелостта с нейните задължения.

— Не ти ли става лошо? — попита Фред.

— Не-е — презрително отвърна Уил.

Новата беда сполетя семейството към края на август, точно когато предстоеше есенната работа и перспективите бяха също добри. А.П. Ригли, бижутерът, бе току-що построил голяма нова къща и обор във фермата, която беше купил предишната година. Намираше се на миля извън града, на Търнър Пайк.

Това обезпечаваше работа на Апълтънови за зимата. Къщата трябваше да се боядисва три пъти отвън, да се свърши цялата работа вътре и да се сложат две бои на обора — още повече, че двете момчета щяха да работят заедно с бащата и щяха да получават редовни надници.

Само мисълта за работата, която предстоеше вътре в къщата, пълнеше устата на Том Апълтън със слюнка. През цялото време говореше за това, вечер обичаше да сяда отпред в двора, да повика някой съсед и да подхване разговор за това. Как леко боравеше само с бояджийския език! Вратите и шкафовете трябваше да имитират потъмнял дъб, предната врата щеше да бъде вълнист клен, а щеше да има и черен орех. Нямаше друг бояджия в града, който като Том да може да имитира различните видове дървета. Достатъчно беше само да му покажеш дървото или просто да му обясниш — дори нямаше смисъл да му го показваш. Достатъчно беше да му кажеш какво искаш. Разбира се, нужни бяха и съответните инструменти, но дадеш ли му ги, не ти остава нищо друго, освен да си тръгнеш и да оставиш всичко на него. Страшен беше! Когато А.П. Ригли му предостави новата си къща, с това показа, че е човек, който си знае работата.

А що се отнасяше до практическата страна на въпроса, всеки в семейството знаеше, че работата при Ригли означаваше осигурена зима. Това не бяха само предположения, както когато се работеше по споразумение. Работата щеше да се плаща на ден, а и момчетата щяха да получават надници. Това означаваше нови костюми за момчетата, нова рокля, а може би и шапка за Кейт, плащането на наема за къщата през цялата зима, картофи в мазето. С една дума, това означаваше сигурност.

Вечер, понякога Том вадеше инструментите си и ги разглеждаше. Разстилаше на кухненската маса четки и приспособления за фладерно боядисване и Кейт и момчетата се събираха около нея. Фред отговаряше за чистотата на четките и като ги вземаше една по една,

Том прокарваше пръсти по тях, а после ги движеше напред-назад по дланта си.

— Тази е от камилски косми — каза той, като избра една мека четка с фини косми и я подаде на Уил. — Платил съм за нея четири долара и осемдесет цента.

Уил я галеше с длан също като баща си, после я взимаше Кейт и правеше същото.

— Мека е като котешки гръб — казваше тя.

Уил си мислеше, че това е доста глупаво сравнение. Той мечтаеше за деня, когато щеше да има собствени четки, стълби и кутии, щеше да може да ги показва на хората, и си припомняше разни думи, които бе запомнил от баща си. Четката имаше „пета“ и „пръсти“. Лакът се „наливаше“ отгоре. Уил вече знаеше много думи от своя занаят и нямаше да говори като онези простаци, които само за пари от време на време се занимаваха с бояджийство.

В онази фатална вечер се подготвяше изненада за господин и госпожа Бардшеър, които живееха на Пайъти Хил, от другата страна на пътя, срещу Апълтънови. Това бе добре дошло за Том Апълтън. Той обичаше да участва в подготовката на подобни работи.

— Хайде, ще я шашнем! Те ще разтребват къщата си след вечеря и Бил Бардшеър ще бъде по чорапи, а старата Бардшеър ще мие съдовете. Нищо не очакват и изведнъж се появяваме ние, облечени в празничните си дрехи. Ще си взема корнета и ще го надуя. „Какво е това, бога ми?“ Виждам как Бил Бардшеър скача и започва да ругае, мислейки, че сме тълпа хлапета, дошли да го безпокоят, както в навечерието на празника на вси светии или нещо подобно. Вие вземете само нещо за ядене, а аз ще направя кафето у дома и ще го донеса топло. Ще взема две големи канчета и ще направя страшно много.

В къщата на Апълтънови беше голяма суетня. Том, Уил и Фред боядисаха една плевня на около три мили от града, но в четири часа прекъснаха работа и Том накара сина на фермера да ги откара до града. Той самият трябваше да измие съдовете, да се изкъпе на чешмата в пристройката, да се избърсне и да направи всичко като в неделя. След като свърши всичко това, видът му стана повече момчешки, отколкото като на мъж.

После семейството седна да вечеря и малко след шест всичко беше готово, но Том не смееше да се появи навън преди да се е

стъмнило. Не искаше Бардшеърови да го видят така нагласен. Имаха годишнина от сватбата и можеха да се досетят. Той продължи да се суети из къщата, като от време на време хвърляше по един поглед през прозореца към къщата на Бардшеърови.

— Като децата си — каза му Кейт и се засмя.

Понякога тя му говореше така и след като му каза това, той се качи горе, извади корнета си и го наду толкова тихо, че едва се чуваше на долния етаж. Когато свиреше така, не можеше да се разбере колко лошо свири той, за разлика от случаите, когато оркестърът вървеше по главната улица и той трябваше да изпълнява някакво соло. Седеше замислен горе в стаята. Когато Кейт му се присмя, му се стори, сякаш жена му е отново при него, жива. Очите ѝ блестяха по същия срамежлив, саркастичен начин.

Да, това беше първото му излизане след смъртта на жена му и някои хора щяха може би да си помислят, че е по-добре да си остане въщи — и щеше наистина да е по-добре. Докато се бръснеше, се поряза и му потече кръв. Малко след това слезе долу, застана пред огледалото, което висеше над кухненския умивалник, и избърса леко петното с мокрия край на една хавлиена кърпа.

Уил и Фред се въртяха наоколо.

Умът на Уил работеше, а сигурно и на Кейт. „Хм, дали са поканени само възрастни хора? Дали пък няма да има някоя и друга вдовица, за да бъдат повече хора?“

Кейт не искаше в кухнята да ѝ се пречка друга жена. Тя беше на двадесет години.

„И добре ще е да не говорят разни глупости за деца без майки“, каквито Том обичаше да приказва. Дори Фред си помисли това. В къщата витаеше леко негодувание срещу Том. То приличаше на вълна, която не вдига много шум, а просто леко се изкачва по нисък пясъчен бряг.

„Вдовиците обичат да ходят на такива места, а после, разбира се, всички се прибират по двойки.“

И Кейт, и Уил си представяха една и съща картина. Късно вечерта е и двамата си представяха как гледат през прозореца на първия етаж на Апълтъновата къща. Гостите излизат от къщата на Бардшеърови и Бил Бардшеър изпраща гостите. Той е успял да се измъкне за миг и да облече празничните си дрехи.

Всички излизат на двойки. „Ето я сега онази жена, вдовицата госпожа Чилдърс“. Женила се е два пъти, двамата и съпрузи са умрели и сега живее някъде на Моми Пайк. „Кое ли кара една жена на нейната възраст да се държи толкова глупаво? Как може една жена да продължава да изглежда млада и красива, след като е погребала двама мъже? Хората говорят, че дори докато последният ѝ мъж бил жив...“

„Кой знае дали това е вярно, но кое ли я кара да се държи по този начин и да говори такива глупости? Ето я с лице обърнато към светлината да казва на стария Бил Бардшеър: «Лека нощ, да спиш в кош!»“

„Ето, това може да очаква човек, когато на баща му липсва чувство на достойнство. А сега милият глупак Том, подскачайки като хлапе, излиза от къщата на Бардшеєрови и изтичва направо към госпожа Чилдърс. «Мога ли да ви изпратя?» — пита той, а всички се усмихват многозначително. Кръвта ти се смръзва, като виждаш такова нещо.“

— Хайде, пълнете канчетата! Кейт, да напълним старите канчета за кафе! Бандата ще се появи всеки момент! — извика Том смутено, подскачайки енергично из стаята, като разкъса веригата от мисли в къщата.

Случи се следното. Веднага щом се стъмни и всички се бяха събрали отпред в двора на Апълтънови. Том излезе, като си науми да носи едновременно и корнета, и двете големи канчета с кафе. Защо ли не остави кафето за после? Хората стояха в тъмното, чуваше се онзи тих шепот и хихикане, които са обичайни за тази част на деня — тогава Том подаде глава от вратата и извика: „Да тръгваме!“

После сигурно беше съвсем откачил, защото изтича обратно в кухнята, грабна двете канчета с кафе, като в същото време държеше и корнета си. Разбира се, в тъмното се спъна, падна и, разбира се, врялото кафе се изля отгоре му.

Беше ужасно. Врялото кафе вдигна пара под дрехите му, той лежеше и виеше от болка. Настана суматоха. Той се извиваше и виеше, а хората се въртяха в тъмното около него като побъркани. Дали пък не беше това някаква шега, която той, шантавият, бе измислил в последната минута? Том го биваше да измисля разни щуротии. „Трябва

да го видите някоя съботна вечер долу при Алф Гейджър да имитира как Джо Дъглас се е покатерил на някой клон и как реже клона под себе си и изражението на лицето на Джо, когато клонът започва да пука. Ако го видите как имитира това, ще се пукнете от смях.“

— Господи! Какво да правим? — Това беше Кейт Апълтън, която се опитваше да разкъса дрехите на баща си, плачеше и хълцаше, и младият Уил Апълтън, който блъскаше хората настрана.

— Хей, човекът пострада! Какво стана? Боже мой! Извикайте лекар! Изгорен е, страшна работа!

В началото на октомври Уил Апълтън седеше във вагона за пушачи на дневния влак, който свързваше Кливлънд и Бъфало. Целта му беше Ери в Пенсилвания и той бе взел пътнишкия влак в Ащабула, щата Охайо. Защо отиваше тъкмо в Ери, не можеше да обясни. Във всеки случай отиваше да търси работа в някоя фабрика или по доковете там. Навярно решението да замине за Ери беше моментно хрумване. Ери не беше голям град като Кливлънд или Бъфало, или Толедо, или Чикаго, или който и да е друг от другите големи градове, където можеше да намери работа.

В Ащабула той влезе в купето и се настани до един дребен старец. Дрехите му бяха мокри и измачкани, а косата му, веждите и ушите бяха почернели от въглищен прах.

В този момент той изпитваше някакво горчиво отвращение към родния си Бидуел. „По дяволите! Човек не може да намери там никаква работа — поне за през зимата.“ След нещастията с баща му, което осуети всички семейни планове, през септември той поработи из фермите. Известно време работи с вършачи, после ряза царевица. Всичко беше наред. Изкарваш си по долар и половина плюс храната и тъй като човек работи през цялото време с работни дрехи, не износва своите. И все пак времето, когато човек можеше да изкара някакви пари в Бидуел, отмина, а и изгарянията по тялото на баща му бяха доста сериозни и той щеше да лежи месеци наред.

Един ден, след като бе обикалял цяла сутрин от ферма на ферма, без да намери работа, премисли, върна се вкъщи и каза на Кейт:

— По дяволите всичко!

Нямаше намерение да тръгва веднага, мислеше си да постои седмица, може би две. Щеше да ходи вечер в града, облечен в новите си дрехи, и да се перчи. „Здрасти, Хари! Какво ще правиш зимата? Аз мисля да отида към Ери в Пенсилвания. Предлагат ми работа в една фабрика там. Е, хайде, ако не се видим, довиждане.“

Изглежда, Кейт не бе разбрала това и като че ли страшно бързаше да го отпрати. Жалко, че не бе малко по-милостива. Все пак Кейт имаше право — несъмнено си имаше доста грижи. След разговора им тя само каза:

— Да, мисля, че е най-добре да заминеш.

И бе излязла да смени превръзките по краката и гърба на Том.

Бащата седеше върху възглавници на един люлеещ се стол в гостната стая.

Уил се качи горе и прибра нещата си, работните си дрехи и няколко ризи в един вързоп. След това слезе и излезе да се разходи — тръгна по пътя, който водеше извън града и на едно мостче спря. Бе стигнал мястото, където той и другите деца идваха да плуват през летните следобеди. Дойде му нещо наум. В бижутерския магазин на Поси работеше един младеж, който понякога в неделните вечери идваше при Кейт. „Дали пък Кейт не иска да се жени?“ Ако беше така, неговото заминаване сега може би бе добре дошло за нея. Не беше мислил за това преди. Този следобед съвсем изневиделица целият свят извън Бидуел му се стори огромен и страшен и няколко невидими сълзи се появиха в очите му, но той успя да ги преглътне. Известно време устата му се отваряше и затваряше по необикновен начин, като уста на риба, която току-що си извадил от водата и държиш в ръка.

Когато се върна вкъщи за вечеря, нещата се бяха пооправили. Беше оставил вързопата си на един стол в кухнята и Кейт го бе увила погрижливо и беше сложила вътре много неща, които той бе забравил. Баща му го извика в гостната.

— Добре си решил, Уил. Всеки млад човек трябва да се позавърти из света. Когато бях на твоите години, и аз направих същото — каза Том малко надут.

Вечерята бе сложена и имаше ябълков сладкиш. Това бе лукс, който Апълтънови може би не трябваше да си позволяват по онова време, но Уил знаеше, че Кейт го бе изпекла следобед — може би по

този начин тя показваше чувствата си. Двете големи парчета, които изяде, подобриха настроението му.

Времето мина неусетно, стана десет часът и трябваше да тръгва. Искаше да пътува с товарен влак — имаше един за Кливлънд, който тръгваше в десет часа. Фред си бе легнал, а баща му спеше на люлеещия се стол в гостната. Взе вързопата си, а Кейт си сложи шапката.

— Ще те изпратя — каза тя.

Уил и Кейт вървяха мълчаливо по улиците до мястото, където в сянката до склада на Уейли трябваше да чака, докато мине товарният влак. По-късно, когато мислите му го връщаха в онази вечер, той бе доволен, че беше по-висок от Кейт, макар тя да беше три години по-голяма от него.

Колко ясно си спомни всичко, което се случи след това. Когато влакът пристигна, той се промъкна в един празен вагон за въглища и се сви в ъгъла. Над себе си виждаше небето и когато влакът спираше в разни градчета, имаше опасност вагонът, в който се бе скрил, да бъде изтеглен на страничен коловоз и оставен там. Железничарите минаваха по пътеките край вагона, викаха се един друг и фенерите хвърляха малки снопчета светлина в тъмнината.

Колко черно е небето! Скоро започна да вали. Костюмът му щеше да се изпоплеска. Въпреки всичко човек не може така направо да попита сестра си дали ще се жени. Ако Кейт се омъжеше, тогава и баща му щеше да се ожени втори път. Това е съвсем нормално за една млада жена като Кейт, но един мъж на четиридесет да мисли за женитба — по дяволите! Защо Том Апълтън нямаше повече достойнство? Все пак Фред бе още малък и влизането вкъщи на една жена като негова майка — това сигурно щеше да е добре за него.

През цялата нощ в товарния влак Уил си мисли много за женитбата — разни смътни мисли идваха и си отиваха, като птици, които излитат и се връщат в някой храст. Този въпрос, тази сделка между мъж и жена — това не го засягаше, поне засега. Въпросът да имаш дом — това беше нещо друго. Домът е нещо, което винаги носиш със себе си. Когато отиваше да работи за цяла седмица в някоя ферма и нощем спеше на чуждо място, къщата на Апълтънови винаги се мяркаше като картина някъде дълбоко в съзнанието му, къщата на Апълтънови и Кейт, която се движеше из нея. Била е в града, върнала се е и сега се качва по стълбата. Том Апълтън се суети из кухнята. Той

обичаше да похапва преди лягане, но сега предпочиташе да се качи в стаята си. Обичаше да изпушва една лула преди да заспи, а понякога изваждаше корнета си и изсвирваше една-две нежни, тъжни ноти.

В Кливлънд се измъкна от товарния влак и прекоси града с трамвай. По това време работниците отиваха във фабриките и сред тях никой не го забеляза. Ако дрехите му бяха измачкани и изцапани, то и техните не бяха в по-добро състояние. Работниците бяха мълчаливи, гледаха в краката си или през прозорците. По улиците, по които минаваше трамваят, стояха дълги редици фабрики.

Имаше късмет и в осем часа хвана друг товарен влак от едно място, наречено Колинсууд, но в Ащабула реши, че е по-добре да слезе от товарния и да вземе пътнишкия влак. Ако трябваше да живее в Ери, то щеше да е по-добре да пристигне с платен билет и в по-джентълменски вид.

Докато седеше във вагона за пушачи, той не се чувстваше много като джентълмен. Въглищният прах бе проникнал в косата му, а дъждът го бе размил в дълга мръсни ивици надолу по цялото му лице. Дрехите му бяха много изцапани и се нуждаеха от чистене и изчеткване, а хартиеният пакет, в който бе увил работните си дрехи и ризите си, бе скъсан и мръсен.

През прозореца на влака се виждаше сиво небе и сигурно през нощта щеше да стане студено. Може би щеше да завали студен дъжд.

Имаше нещо особено в градовете, през които минаваше влакът — всичките къщи във всичките градове изглеждаха студени и отблъскващи. Проклети да са! В Бидуел — преди онази вечер, когато баща му се изгори така лошо, защото пощуря по тържеството в чест на стария Бил Бардшеър, — всички къщи приличаха на топли и уютни гнезда. Когато беше сам, той се разхождаше из улиците и си подсвиркваше. Нощем от прозорците на къщите струеше топла светлина. „Ето къщата на Джон Уайът, каруцаря. Жена му има гуша. Там, в оня обор, старият доктор Мъсгрейф държи стария си дръглив бял кон. Видът му е като на дявол, но да знаеш, още го бива.“

Уил се сви на седалката. Старецът до него беше нисък, почти колкото Фред и беше облечен в някакъв странен костюм. Панталоните бяха кафяви, а самото на сиви и черни карета. На пода, до краката му, стоеше малък кожен калъф.

Много преди човекът да го заговори, Уил знаеше какво ще се случи. Непременно щеше да излезе, че човек като него свири на корнет. Беше стар на години, но у него нямаше никакво достойнство. Уил си спомни как баща му маршируваше с оркестъра по главната улица на Бидуел. Представете си някакъв празник, например Четвърти юли, и всички са навън, а Том Апълтън се фука и надува докрай корнета си. Дали хората по улицата усещаха колко лошо свири той и дали пък някакъв заговор не възпираше възрастните хора да не се споглеждат усмихнато? Въпреки сериозността на положението на лицето на Уил се появи усмивка.

Дребният мъж до него се усмихна в отговор.

— Да-а, — започна той и без да може нещо да го спре, стремително се впусна в разговор за недоволството, което изпитва от живота. — Пред теб, младежо, стои човек в затруднено положение.

Старецът се опита да се усмихне на думите си, но от това не излезе почти нищо. Устните му трепереха.

— Прибирам се у дома като куче, с подвита между краката опашка — рязко извести той.

Старецът се колебаеше как да постъпи. Срещнал беше във влака млад човек и жадуваше за общуване, а човек печели благоволенieto на другите, когато е весел и малко забавен. Когато във влак се срещат непознати хора, те си разказват истории. „Впрочем, господине, онзи ден чух нещо интересно. Може би не сте го чували. Става дума за някакъв миньор в Аляска, който от години не бил виждал жена.“ Започваш така, а след това, разбира се, заговаряш за себе си и за своите грижи.

Но старецът искаше направо да се впусне в своята си история. Говореше, изговаряше тъжни, отблъскващи думи, а в очите му грееше особена умоляваща, нежна усмивка. „Ако думите, които излизат от устата ми, те дразнят или ядосват, не им обръщай внимание. Веселяк съм, нищо, че съм стар и не ме бива вече“ — говореха очите му. Очите бяха бледосини и воднисти. Колко необикновено изглеждаха те на

лицето на един старец! Подхождаха за някое изгубено куче. Усмивката не беше истинска усмивка. „Не ме подритвай, млади човече! Ако не можеш да ми дадеш нищо за ядене, то поне ме погали по главата. Покажи поне, че имаш добри намерения. Достатъчно много са ме ритали.“ Беше толкова ясно, че очите говореха с някакъв си свой език.

Уил усети как се усмихва съчувствено. Истина беше, че имаше нещо кучешко у дребния старец и Уил остана доволен от себе си, че толкова бързо бе усетил това. „Човек, който умее да вижда с очите си, сигурно въпреки всичко се оправя в живота“ — помисли си той. Мислите му се отклониха от стареца. В Бидуел живееше стара жена сама с едно овчарско куче. Всяко лято тя решаваше да подстриже козината му и в последния момент, след като започваше, се отказваше. Сграбчваше дълги ножици и започваше от хълбоците. Ръцете ѝ леко трепереха „Да продължа или не?“ Две минути след това спираше. „Грозно ще изглежда“ — помисляше тя, оправдавайки своята нерешителност.

По-късно, когато настъпваха горещините, старицата отново вземаше ножицата. Кучето чакаше търпеливо, но след като отрязваше дълга широка ивица на гърба му, тя отново спираше. Струваше и се, че като стриже хубавата му козина, отрязва сякаш част от самото куче. Не можеше да продължи. „Ето, изглежда по-грозно от преди“ — казваше си тя. Прибираше решително ножицата и цялото лято кучето ходеше объркано и малко засрамено.

Уил продължи да се усмихва, мислейки за кучето на старицата, после отново погледна към своя спътник във влака. Пъстрият костюм на стареца го правеше да прилича малко на наполовина остриганото куче. И двамата имаха същия объркан засрамен вид.

Сега Уил бе започнал да използва стареца за собствените си цели. Нещо у него напираше да излезе навън, но той самият не искаше това — все още не. Откакто бе напуснал дома си, фактически след деня, когато се прибра от полето и сподели с Кейт намеренията си да тръгне по света, той преследваше някаква цел. Докато мислеше за дребния старец и за наполовина подстриганото куче, не трябваше да мисли за себе си.

Спомни си един летен следобед в Бидуел. Старицата, собственичката на кучето, стоеше на верандата на къщата си, а кучето бе изтичало към портата. През зимата, когато отново му порасне

козината, то би се разляло и би вдигало голям шум, ако някое момче мине покрай оградата, но в онзи момент просто лавна, изръмжа и веднага млъкна. „Изглеждам ужасно и отгоре на всичко привличам вниманието върху себе си“ — като че ли внезапно бе решило кучето. Изтича яростно към портата, зина да излае, а после съвсем ненадейно реши друго и с подвига между краката опашка се затътри бавно към къщата.

Уил продължи да се усмихва на мислите си. За пръв път, откакто бе напуснал Бидуел, му стана наистина весело.

Сега старецът разказваше за себе си и за своя живот, но Уил не слушаше. Вътре в младежа се бяха пресекли потоци от импулси и той приличаше на човек, застанал мълчаливо в коридора на някоя къща, заслушан в два гласа, идващи отдалече. Гласовете идваха от две отдалечени една от друга стаи и той не можеше да реши кой глас да слуша.

Разбира се, старецът, също като баща му, беше корнетист — свиреше на корнет, който държеше в малкия протрит кожен калъф на пода.

Вече на средна възраст и след като умряла първата му жена, той се оженил повторно. Имал малко състояние и в момент на безразсъдство отишъл и прехвърлил всичко на втората си жена, която била петнадесет години по-млада от него. Тя взела парите, купила голяма къща в индустриалния район на Ери и я превърнала в пансион.

И старецът се почувствал изоставен, във всеки случай не се чувствал у дома си. Просто така се случило. Трябвало да се мисли за наемателите, трябвало да бъдат изпълнявани техните желания. Жена му имала двама сина, вече големи мъже, и двамата работели във фабрика.

Всичко изглеждало наред, поне външно — синовете си плащали наема редовно. Трябвало да се мисли и за техните желания. Обичал, преди да си легне вечер да посвири малко, но това можело да пречи на останалите в къщата. Човекът съвсем се отчаял и тъй като по цял ден мълчал и гледал да не пречи, се опитал да започне работа в някоя фабрика, но не го взели. Пречели посивелите му коси. И така един ден просто заминал, отишъл в Кливлънд, където се надявал да започне работа в някой оркестър или пък в някое кино. И това не станало. Сега

се връщал в Ери при жена си. Бил ѝ писал и тя му отговорила да се върне вкъщи.

— Не ме взеха в Кливлънд не защото съм стар, а защото устните ми вече не са в ред — обясни той. Сбръчканите му старчески устни трепереха малко.

Уил продължаваше да мисли за кучето на старицата. Без да иска устните му трепереха заедно с устните на стареца.

Какво ставаше с него?

Стоеше в коридора на някаква къща и чуваше два гласа. Нима се опитваше да запуши уши за единия от тях? Дали вторият глас, този, който се бе мъчил да не чува целия ден и цялата нощ преди това, дали той не бе свързан с раздялата му с родния дом в Бидуел? Присмиваше ли му се този глас, като му казваше, че сега той е висящо във въздуха същество, че няма опора под краката си? Страхуваше ли се? От какво се страхуваше? Толкова много искаше да стане мъж, да стъпи на краката си, а какво ставаше с него сега? От възмъжаването ли се страхуваше?

Той отчаяно се бореше. В очите на стареца имаше сълзи и Уил също заплака тихо, а това беше единственото нещо, което чувстваше, че не трябва да прави.

Старецът продължаваше да говори, разказваше историята на своите тревоги, но Уил не чуваше думите му. Борбата вътре в него ставаше все по-отчетлива. Съзнанието му се бе хванало здраво за детството, за живота в Апълтъновия дом в Бидуел.

Ето го сега Фред, той застана в полето на спомените му с оня триумфален поглед в очите, който се появяваше, когато други момчета го гледаха как върши мъжка работа. Цял низ от образи мина покрай очите на Уил. Той, баща му и Фред боядисаха един обор, двете момчета на фермера бяха дошли отнякъде и наблюдаваха Фред, който бе на стълбата и нанасяше боята. Извикаха му нещо, но Фред не отговори. Изфука им се по свой си начин — плесна боята, извърна глава и се изплю на земята. Том Апълтън погледна Уил и в ъглите на бащините очи и в очите на сина заигра усмивка. Бащата и по-големият син бяха двама мъже, двама работници, които споделяха приятни малки тайни. Двамата гледаха Фред с любов. „Милият! Мисли се вече за мъж!“

А сега Том Апълтън стои в кухнята на своя дом, четките му са разпръснати по кухненската маса. Кейт ги гали с длан. „Мека е като котешки гръб“ — казва тя.

Нещо сграбчи Уил за гърлото. Като насън видя сестра си Кейт да се разхожда в неделя вечерта по улиците с онзи младеж, който чиракуваше в бижутерския магазин. Отиваха на църква. Това, че тя е с него означаваше навярно създаването на нов дом, означаваше края на Апълтъновия дом.

Уил започна да се измъква от мястото си до стареца във вагона за пушачи. В купето бе станало почти тъмно. Старецът продължаваше да говори, като непрекъснато повтаряше историята си.

— А може би въобще нямам свой дом — говореше той.

Щеше ли Уил да се разплаче във влака, на едно непознато място, пред много непознати хора? Опита се да говори, да каже нещо обикновено, но устата му само се отваряше и затваряше, като уста на извадена от водата риба.

Влакът бе влязъл в едно депо и не се виждаше нищо. Ръката на Уил конвулсивно посегна в тъмнината и легна върху рамото на стареца.

После влакът внезапно спря и двамата останаха полупрегрънати един срещу друг. Когато спирачът запали лампите в купето, сълзите в очите на Уил се виждаха ясно, но тогава се случи най-хубавото нещо на света. Старецът, който бе видял сълзите на Уил, ги помисли за сълзи на съчувствие към своя нещастен живот и в сините му воднисти очи се появи благодарност. Случваше му се за пръв път в живота му. В една от паузите, преди още да започне да разказва за живота си, Уил бе казал, че отива в Ери, за да се опита да намери работа в някоя фабрика, и когато слязоха от влака, старецът се притисна до рамото на Уил.

— Би могъл да дойдеш да живееш у нас — каза той.

Надежда озари погледа на стария човек. Ако можеше да го заведе в къщата, при младата си жена, тогава и мракът на завръщането му щеше някак си да просветлее.

— Идваш с мен. Това е най-доброто, което ще направиш. Просто идваш с мен — умоляваше той и здраво държеше Уил.

Бяха минали две седмици и погледнато отстрани, с очите на хората около него, Уил бе вече свикнал с новия си живот на фабричен работник в град Ери, щата Пенсилвания.

Една съботна вечер се случи онова, което подсъзнателно бе очаквал и от което се бе страхувал, когато се качи на товарния влак при склада на Уейли в Бидуел. Получил беше писмо от Кейт, съдържащо големи новини.

В момента на раздялата, преди да се свие в ъгъла на празния вагон за въглища, той се надвеси, за да хвърли последен поглед към сестра си. Тя стоеше мълчаливо в сянката на склада, но тъкмо преди влакът да потегли, пристъпи към него и светлината на една отдалечена улична лампа освети лицето ѝ.

Но лицето ѝ не доближи до Уил, а си остана неясно очертано на неясната светлина.

Устните ѝ ли мърдаха в усилие да му каже нещо или това бе игра на далечната слаба и примигваща светлина? В семействата на трудовите хора драматичните и жизненоважни моменти минават в мълчание. Малко се казва в момент на смърт и на раждане. Жена на работник е родила дете и той влиза в стаята. Тя лежи с малкия червен вързоп живот до себе си и мъжът ѝ застава смутено до леглото. Нито той, нито жена му могат да се погледнат в очите, „Пази се, майко. Почини!“

В тъмното при склада в Бидуел Кейт бе пристъпила няколко крачки към Уил и бе спряла. Между релсите и склада имаше тясна ивица трева и тя стъпи върху нея. Трепереха ли в този момент устните ѝ като пред последно сбогом? Някаква уплаха бе обзела Уил и навярно Кейт бе чувствала същото. В онзи момент тя изцяло се бе превърнала в майката, която изпраща детето си, и това, което трябваше да се каже, остана неизказано. Имаше нещо, което тя не смееше да му каже. Силуетът ѝ сякаш се люлееше в тъмнината и очите на Уил я виждаха като нежно, неясно създание.

— Довиждане — бе прошепнал той в тъмнината и навярно и нейните устни бяха изrekli същите думи. Извън тях съществуваше само тишината и тя бе останала в тишината, докато влакът изгромоля нататък.

А сега, в тази съботна вечер, Уил се бе прибрал от работа и бе заварил писмото на Кейт, което казваше онова, което не бе могла да изрече в нощта на неговото заминаване. В събота затваряха фабриката в пет часа и той се прибра с работните си дрехи и се качи в стаята си. Беше намерил писмото на малката счупена масичка под съскащата газена лампа до входната врата и с писмо в ръка се качи по стълбите. Прочете писмото със страх, сякаш чакаше някаква ръка да се протегне от бялата стена и да го удари.

Състоянието на баща му се подобряваше. Дълбоките изгаряния, на които им трябвало много време, за да оздравеят, вече минавали и докторът казал, че нямала вече опасност от инфекции. Кейт намерила нов успокоителен лек. Вземали се клонки от млад бряст и се накисвали в мляко, докато омекнели. Когато мажела с това изгарянията, Том спял нощем по-добре.

А що се отнася до Фред, Кейт и баща ѝ решили отново да го пратят в училище. Не било редно момчето да пропусне възможността да получи образование, а освен това нямало никаква работа. Може би щял да помага в някой магазин в събота следобед.

Една жена от Благотворителното дружество имала дързостта да отиде у Апълтънови и попитала Кейт дали семейството има нужда от помощ. Кейт успяла да се овладее, била любезна, но ако жената научела мислите ѝ, ушите ѝ щели да горят цял месец. Представи си само!

Хубаво бил направил Уил, че изпратил картичка веднага щом пристигнал и започнал работа в Ери. А що се отнасяло до изпращането на пари вкъщи — за семейството щяло да бъде добре да получава това, което можел да отделя, но той не трябвало да се лишава от нищо.

„Имаме добър кредит в магазините. Оправяме се нормално“ — гордо съобщаваше Кейт.

После бе добавила онова, което не можа да му каже вечерта на тръгване. Отнасяше се за нея и бъдещите ѝ планове. „Вечерта, когато заминаваше, исках да ти кажа нещо, но ми се стори глупаво да ти го казвам толкова рано.“ Но все пак Уил трябвало да знае, че през пролетта тя има намерение да се омъжи. Искала Фред да дойде да живее с нея и съпруга ѝ. Щял да продължи да ходи на училище, а може би щели да успеят да го пратят да учи в колеж. Един от семейството

трябвало да има прилично образование. След като Уил бил навлязъл в живота, тя нямало защо да чака повече.

Уил седеше в малката си стая на тавана на голямата дървена къща, сега собственост на стария корнетист от влака и държеше в ръцете си писмото. Стаята беше на третия етаж, под покрива в едно от крилата на къщата, и до нея имаше друга малка стая, в която живееше самият старец. Уил бе наел стаята, защото беше много евтина и можеше да плаща наема, храната и прането, да изпраща на Кейт по три долара седмично и му оставаше още по един долар за харчене. Купуваше си малко тютюн и от време на време ходеше на кино.

— Ъ-ъх!

Докато Уил четеше писмото, устните му издадоха слаб грухтящ звук. Седеше на стол, облечен в омазнените си работни дрехи и там, където пръстите му държаха белите листа на писмото, оставаха малки мазни петна. А ръцете му леко трепереха. Изправи се, изля кана вода в един бял леген и започна да мие лицето и ръцете си.

Още не се беше облякъл, когато му дойде гостенин. По коридора се чу шум от тътрене на уморени крака и корнетистът плахо надникна през вратата. Умоляващият поглед на куче, който Уил бе забелязал още във влака, беше още в очите му. Сега той възнамеряваше нещо, един вид лек бунт срещу жена си в къщата, и искаше от Уил морална подкрепа.

Вече цяла седмица почти всяка вечер идваше на приказки в стаята на Уил. Искаше две неща. Искаше му се вечер в стаята си да посвири на своя корнет и искаше да има малко пари в джоба си.

Имаше чувството, че Уил, новодошлият в къщата, е негова собственост, че не принадлежи на жена му. Вечер той често говореше на сънливия млад работник, докато очите на Уил се затваряха и той захъркваше. Старецът сядаше на единствения стол в стаята, а Уил седеше на ръба на леглото, докато старческите устни разказваха приказката за отминалата младост и се хвалеха. След като тялото на Уил се отпуснаше на леглото, старецът се изправяше и с котешки стъпки започваше да се движи из стаята. Въпреки всичко не трябваше да говори толкова високо. Заспал ли е Уил? Корнетистът изправяше рамене и смели думи полушепнешком излизаха от устата му. Вярно е,

че е глупак, загдето бе прехвърлил парите на жена си, но тя не е виновна, че го бе използвала. За сегашното си положение не можеше да обвинява никого освен себе си. Това, което му липсваше от самото начало, бе смелостта. Задължението на мъжа е да бъде мъж, мислеше си той и нямаше съмнение, че пансионът носеше добри доходи и той трябваше да получава своя дял. Добре, жена му беше добро момиче, но когато се стигнеше до това, сякаш всички жени губеха представа за мястото на мъжа в живота.

— Трябва да говоря с нея — да-а, господине, направо ще ѝ го кажа. Може да бъде малко груб, но моите пари поддържат тази къща и си искам моя дял от печалбата. Стига вече глупости! Разплащай се, казвам ти — шептеше старецът и от ъглите на сините си воднисти очи надничаше към силуета на спящия върху леглото младеж.

Сега старецът отново стоеше на вратата и гледаше неспокойно. Звънецът, който съобщаваше, че вечерята е готова, иззвъня настоятелно и те тръгнаха надолу. Отпред вървеше Уил. На дълга маса в трапезарията вече се бяха събрали неколцина мъже, а откъм стълбите идваше шум от още стъпки.

Две дълги редици млади работници ядяха мълчаливо. В съботната вечер две дълги редици млади работници ядяха в мълчание.

След вечерята и само тази вечер всички тези млади мъже щяха за малко да избягат долу в града, долу в осветената част на града.

Стиснал облегалката на стола, Уил седеше на мястото си.

Имаше какво да правят мъжете в съботната вечер. Работната седмица бе свършила и в джобовете им дрънкаха пари. Младите работници се хранеха мълчаливо и един по един забързваха надолу към града.

Кейт, сестрата на Уил, щеше да се омъжи през пролетта. Разходките ѝ по улиците на Бидуел с младия чирак от бижутерския магазин бяха довели до нещо.

Младите работници от фабриките в Ери, щата Пенсилвания, облечени в най-новите си дрехи, се разхождаха из осветените улици на Ери в съботните вечери. Отиваха в парковете. Някои стояха и разговаряха с момичета, докато други се разхождаха с момичета. Имаше и такива, които отиваха в кръчмите. Мъжете се събираха на

бара. „Проклет да е моят майстор! Ще му прасна един по мутрата, ако продължава да се държи така нахално.“

А един младеж от Бидуел седеше на масата в един пансион в Ери, щата Пенсилвания, и пред него стоеше пълна чиния с месо и картофи. Стаята тънеше в мрак. Беше тъмно и мрачно и сивите тапети бяха покрити с черни ивици. По стените играеха сенки. От двете страни на младежа седяха други млади хора — ядяха мълчаливо, бързо.

Уил рязко се изправи и се упъти към вратата, която водеше навън, но останалите не му обърнаха никакво внимание. Не ги интересуваше дали ще си изяде месото и картофите. Домакинята, съпругата на стария корнетист, прислужваше на масата, докато мъжете се хранеха, но сега бе отишла в кухнята.

За останалите в стаята с изключение на стария корнетист нямаше никакво значение дали Уил ще бъде тук, или не. Той беше млад работник, а на такива места младите работници идваха и си отиваха.

Един мъж с широки рамене и черни мустаци, малко по-възрастен от останалите, вдигна поглед от чинията си. Той сръга съседа си.

— Новият бързо се е закачил, а? — усмихнато каза той. — Няма време за ядене. Ей, много рано си е направил среща — чака го някоя фуста.

От мястото си точно срещу Уил корнетистът го видя да става и очите му, пълни с безпокойство, го проследиха. Той разчиташе да прекара вечерта в приказки, да разказва на Уил за своята младост, да му се хвали по своя си свенлив, колеблив начин. Уил бе стигнал вратата, която водеше навън, и в очите на стареца започнаха да се събират сълзи. Устните му отново затрепераха. При най-малкото вълнение очите му се напълваха със сълзи и устните му се разтрепераха. Нямаше нищо чудно, че не можеше вече да надува корнета си в някой оркестър.

Уил бе вече навън в тъмното, а за стария корнетист вечерта беше провалена и къщата се превърна в изоставено празно място. Имаше намерението тази вечер да бъде откровен в разговора си с Уил и най-важното, искаше да говори за новото си поведение, което се надяваше да демонстрира пред жена си по въпроса за парите. Обсъждането на

този въпрос с Уил щеше да му вдъхне нова смелост, щеше да го направи по-решителен. Ако къщата, сега пансион, е купена с негови пари, той би трябвало да получи някакъв дял от печалбата. А печалба сигурно имаше. Защо ще държиш пансион без печалба? Жената, за която се бе оженил, не беше глупачка.

Дори когато човек остарее, му трябват малко пари. Ето, стар човек като него има приятел, млад човек и от време на време му се иска да каже на приятеля си: „Ела, приятелю, да пийнем по една бира. Знам едно хубаво място. Да пийнем по бира и да отидем на кино.“

Корнетистът не можа да изяде месото и картофите си. Известно време гледа над главите на останалите, после се изправи и тръгна към стаята си. Жена му излезе в коридора след него, където започваха стълбите.

— Какво ти е, скъпи, болен ли си?

Той не я погледна и бавно, тежко затропа нагоре по стълбите.

Уил бързо вървеше по улиците, но не надолу към ярко осветената част на града. Пансионът се намиреше на една фабрична улица и като се упъти на север, пресече няколко железопътни релси и тръгна към доковете, разположени на брега на езерото Ери. Трябваше да се справи с някои лични въпроси, да ги осмисли. Дали щеше да успее?

Отначало вървеше бързо, после забави хода си. Наближаваше край на октомври и във въздуха се усещаше остър лъх на скреж. Уличните лампи бяха нарядко и той потъваше в тъмнината и изплуваше от нея. Защо изведнъж всичко около него му се струваше странно и недействително? В Бидуел си беше забравил палтото и трябваше да пише на Кейт да му го изпрати.

Сега почти бе стигнал доковете. Не само нощта, а и собственото му тяло, настилка под краката му и далечните звезди на небето — дори фабричните сгради, край които минаваше — му изглеждаха странни и недействителни. Струваше му се, че може да протегне ръка и да я промуши през стените, както човек промушва ръка в мъгла или в пушек. Всички хора, които Уил срещна, му се сториха особени и се държаха по странен начин. От тъмнината пред него изплуваха тъмни фигури. До една фабрична стена бе застанал мъж — съвсем безмълвен, неподвижен. Имаше нещо почти невероятно в поведението на такива

хора и в чудатостта на часовете, които изживяваше. Приблужи съвсем близо до неподвижния мъж. Човек ли беше това или сянка на стената? Животът, който трябваше да води сега сам, се бе превърнал в необикновено, ужасяващо нещо. Може би целият живот представляваше такова нещо — безкрайно и пусто.

Стигна мястото, където оставяха корабите на док, и застана с лице към високия като стена борд на един кораб. Той изглеждаше мрачен и изоставен. Когато се обърна, усети, че по пътя вървят мъж и жена. Дълбокият прах приглушаваше шума от стъпките им, не можеше нито да ги види, нито да ги чуе, разбра, че бяха там. Мярна му се някаква част от женска дреха, нещо бяло, а мъжката фигура изглеждаше като тъмна маса на фона на тъмнината на нощта.

— Хайде — дрезгаво прошепна мъжът, — не се страхувай. Няма да ти се случи нищо лошо.

— Мълчи — отвърна женският глас и се чу остър смях. Фигурите се изгубиха в тъмнината. — Не знаеш какво приказваш — отново се чу женският глас.

Сега, след като бе получил писмото на Кейт, Уил престана да бъде момче. Разбира се, да бъдеш момче, без това да има нещо общо със случая, означава да бъдеш свързан с нещо, а сега тази връзка беше прекъсната. Той беше изхвърлен от гнездото и изхвърлянето му от гнездото беше нещо невъзвратно. Лошото бе, че престана да бъде момче, преди да стане мъж. Беше висящо във въздуха същество. Нямаше къде да стъпи.

Стоеше в тъмната сянка на кораба и леко, неестествено потръпваше с рамене, които бяха станали почти рамене на мъж. Нямаше вече защо да си спомня вечерите в Апълтъновата къща, които прекарваше заедно с Фред и Кейт и за това, как баща му разстила четките по кухненската маса, нямаше защо да си спомня шума от стъпките на Кейт, когато късно вечер след разходката с чирака тя се качваше по стъпалата на Апълтъновата къща. Какъв е смисълът да се опитва да се развлича със спомена за овчарското куче в едно градче в Охайо, което треперещата ръка на плахата старица бе направила за смях?

Сега стоеше лице в лице със зрелостта — стоеше сам. Само да можеше да намери къде да стъпи, и щеше да преодолее чувството си, че пропада в пространството, в безкрайната пустота.

„Зрелост. — Думата звучеше странно в главата му. — Какво ли означава тя?“

Уил се опита да види себе си като мъж, като човек, вършещ във фабриката работата на мъж. Във фабриката, където сега работеше, също нямаше къде да опре крака. Цял ден стоеше до една машина и пробиваше дупки в желязото. Друго момче му носеше малки, къси, безлични парчета желязо в четвъртита вагонетка. Той ги вземаше едно по едно и поставяше точно под бургията. Дърпаше една ръчка, бургията се спускаше и се впиваше в парчето желязо. Вдигаше се лека, подобна на пушек пара, а след това пускаше малко масло на мястото, където пробиваше бургията. След това отново вдигаше ръчката. Дупката бе пробита и безличното парче желязо биваше хвърлено в друга четвъртита вагонетка. То нямаше нищо общо с него. Той нямаше нищо общо с това желязо.

През обедната почивка във фабриката той излизаше да се поразходи, да се понапече на слънцето. Вътре мъжете седяха на пейки и обядваха от готварските казани. Някои си миеха ръцете, други не обръщаха внимание на такива подробности. Хранеха се мълчаливо. Един едър мъж се изплю на пода и разтърка с крак плюнката си. Идваше вечерта и той се прибираще от работа, за да вечеря с други мълчаливи мъже, а след това един обичащ да се хвали старец идваше в стаята му на приказки. Лежеше на леглото си и се опитваше да слуша, но скоро заспиваше. Хората приличаха на парчетата желязо, в което пробиваше дупки — някой ги местеше от една кутия в друга. Той нямаше нищо общо с тях. Те нямаха нищо общо с него. Животът се превръщаше в наниз от дни, може би целият живот бе такъв — просто наниз от дни.

„Зрелост!“

Дали човек се местеше от едно място на друго? Не бяха ли младостта и зрелостта две къщи, които човек обитава в различен период от живота си? Ясно беше, че сестра му я очаква нещо значително. Преди това тя беше девойка с двама братя и един баща и живееше заедно с тях в една къща в Бидуел, щата Охайо.

После идваше ден, когато се превръщаше в нещо друго. Омъжваше се и отиваше да живее в друга къща заедно със съпруга си. Сигурно щяха да ѝ се родят деца. Ясно беше, че Кейт бе получила нещо, беше протегнала ръце и беше сграбчила нещо определено. Кейт

бе прескочила ръба на семейното гнездо, но краката ѝ веднага бяха стъпили върху друг клон от дървото на живота — женската зрелост.

Както стоеше в тъмнината, нещо стисна гърлото на Уил. Той отново се бореше, но срещу какво? Нямаше къде да се премести. Имаше къща, където живееше, и изведнъж, неочаквано тя се разпадна. Стоеше на ръба на гнездото, оглеждаше се, а една ръка се протегна от топлината на гнездото и го изблъска в пространството. Нямаше къде да стъпи. Беше висящ във въздуха човек.

Какво стана — голям мъж, висок близо шест фута, а да плаче като дете в тъмната сянка на един кораб! Изпълнен с решимост, той излезе от тъмното, тръгна из многобройните фабрични улички и пое по една улица с къщи. Мина покрай една бакалница и като погледна вътре, видя от часовника на стената, че е десет часът. Двама пияни излязоха от една къща и застанаха на малката веранда пред вратата. Единият от тях се хвана за парапета на верандата, другият го дърпаше за ръката.

— Пусни ме! Всичко е наред! Остави ме на мира — мърмореше единият и се държеше за парапета.

Уил се върна в общежитието и уморено заизкачва стъпалата. По дяволите! Човек може да издържи на всичко, стига само да знае какво го чака!

Запали лампата и приседна на ръба на леглото си. Старият корнетист го връхлетя неочаквано, приличаше на малко животно, което се бе скрило под някой храст край пътека в гората да дебне жертвата си. Влезе в стаята на Уил с корнет в ръка и погледът в очите му беше почти смел. Застанал здраво на старите си нозе в средата на стаята, каза решително:

— Ще свиря! Не ме интересува какво казва тя, аз ще свиря!

Доближи корнета до устните си и изсвири две-три ноти — толкова тихо, че даже Уил, който седеше близо до него, едва го чу. Сетне очите му запремигаха.

— Устните ми не ги бива — рече той. Подаде корнета на Уил. — Свири ти! — каза той.

Уил седеше на ръба на леглото и се усмихваше. Една мисъл се въртеше в главата му. Не беше ли това мисълта, която щеше да му

донесе успокоение? Ето, в стаята пред него стоеше мъж, който въпреки всичко не беше мъж. Той беше дете, каквото беше и Уил. Той винаги е бил такова дете и щеше да си остане дете. Човек не трябва да се страхува. Деца има навсякъде. Ако си дете, изгубено в огромното празно пространство, най-малкото ще намериш друго дете, с което да разговаряш. Хората умеят да разговарят, може би щеше да успее да проумее нещо за вечното детство — своето и на другите.

Мислите на Уил не бяха много ясни. Но изведнъж се почувства уютно и приятно в малката стая най-горе в пансиона.

А старецът отново заразказва за себе си. Искаше да защити своята мъжественост.

— Стоя тук, горе — обясняваше той, — и не слизам да спя долу при жена ми, защото не искам. Това е единствената причина. Ако искам — мога. Тя има бронхит, но не казвай никому. Жените не обичат такива работи. Тя не е толкова лоша. Мога да правя каквото си поискам.

Той продължи да настоява Уил да вземе корнета и да посвири. Показваше голямо нетърпение.

— Вярно е, че не можеш да свириш — не знаеш как, но това няма значение — каза той. — Въпросът е да стане шумно, адски шумно, надувай силно!

На Уил отново му се доплака, но чувството за безкрайност и самота, което усещаше откак се бе качил на влака онази нощ в Бидуел, го нямаше. „Не мога винаги да бъда бебе. Кейт има право да се омъжи“ — помисли си той и доближи корнета до устните си. Изсвири, нежно две-три ноти.

— Не така, казвам ти, не така. Не така! Надувай! Не се страхувай! Разбери, искам ти да направиш това. Вдигни страшен шум. Разбери, тази къща е моя. Не трябва да се страхуваме. Можем да правим каквото си искаме. Продължавай! Вдигай дяволски шум! — продължаваше да умолява старецът.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.